

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za ostanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se ostanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna Tiskarna“ telefon št. 85.

Gospodska zbornica.

Minolo nedeljo, zajedno s cesarjevima ukazoma glede ustanovitve galerije umetnin v Pragi, in glede pripoznanja pravice tehničkim visokim šolam podeljevati naslov doktorstva tehniških znanostij, je bilo obelodanjeno tudi imenovanje osmih novih članov gospodske zbornice.

Mi nikakor ne spadamo k tistim, kateri zasmehujejo vse to, kar je razglasila nedeljska „Wiener Zeitung“, češ, da se hoče Avstrija s tem „kulturno nacifirati“, nego pripoznamo v polni meri veliki napredek, ki tiči v vsem tem, tudi napredek, ki se kaže v izbiro novih članov gospodske zbornice.

Novi pəri pripadajo vsi po poklicu znanosti in umetnosti. Niso bili imenovani možje lepih naslovov, ki svoje žive dni niso ničesar storili ne za prestol, ne za altar, ne za znanost in ne za umetnost, in ki so tudi popolnoma nezmožni kaj storiti — tacih mož je v perski zbornici prav lepo število — ampak imenovani so bili resnični in zaslužni delavci na različnih poljih človeške kulture, umetniki in znanstveniki, kateri spadajo mej najodličnejše svojega stanu, in na katere je država po pravici ponosna.

Tudi priznamo drage volje, da so pri izbiranju novih članov gospodske zbornice odločevali zgolj ozir na vrednost dotičnikov, in da se vlada ni prav nič ustrašila, predlagati v imenovanje tudi zaslužne Slovane. Izbrala je in poklicala v gospodsko zbornico cvet sodobne kulture v Avstriji, ne glede na narodnost in politiško mišljenje dotičnikov ter s tem gotovo v izdatni meri povzdignila ugled in veljavo gospodske zbornice.

Novi pəri so, kakor rečeno, vzeti vsi iz vrste duševnih delavcev. Slovenci, Hrvatje in Srbi v Cislitvaniji priznavamo odlično, če tudi z žalostjo, da ga danes nimamo močja, ki bi ga mogli postaviti v jedno vrsto z novimi pəri. Jediní znanstvenik svetovnega imena, ki je naše gore list, Vatroslav Jagić, je že več let član gospodske zbornice, in zato se ne moremo in tudi ne

čemo ni najmanj pritoževati, da to pot ni prišel noben Slovenec v gospodsko zbornico.

Valic temu pa si štejemo v dolžnost, da tudi pri ti priliki opozorimo merodajne kroge, da slovenski narod še danes nima jednega zastopnika v gospodski zbornici. In vendar ima slovenski narod nekako naravno pravico, da ima tudi v perski komori svojega zastopnika, vsaj dokler bo perska zbornica političen faktor v ustavnem življenju. Danes so v zbornici zastopani vsi narodi, izvzemši narod slovenski, zastopani časih po ljudeh, ki te odlike kar nič niso zaslužili, v tem ko še noben Slovenec ni bil spoznan vrednim, da postane član gospodske zbornice, niti bivši naš deželni predsednik baron Winkler, ki si je gotovo velike zasluge pridobil za državo samo.

To preziranje slovenskega naroda je nezaslužno in je krivično, in zato smo tudi pri tej priliki povzdignili svoj glas, da si sicer z zadoščenjem pozdravljamo imenovanje novih perov.

Gabršček na zatožni klopi v Trstu.

Kakor znano, je bil g. Andrej Gabršček v Gorici radi „nevarnega pretenja“ dr. Gregorčiču oproščen, ali najvišji sodni dvor je razsodbo razveljavil in delegoval deželno sodnijo v Trstu za novo obravnavo. Drž. pravdnštvo v Gorici je bilo že ustavilo uvodno preiskavo, ali na ponovno zahtevo dr. Antona Gregorčiča pri višjem državnem pravdnštvu je bil Gabršček postavljen na zatožno klop. Sodniki v Gorici, ki dobro poznajo razmere in osebe, so Gabrščeka oprostili. Toda preganjanja s tem ni bilo konec. Reč je šla na Dunaj in od tam nazaj na I. instanco v — Trst, kjer je bila danes nova obravnavo.

Ko pišemo te vrstice, ne vemo še izida; morda ga dobimo brzojavno pred sklepom lista. Kdor je čital v posebni brošuri izdano prvo obravnavo po stenogramu, je dobil jasno sliko, kakošnih sredstev se poslužuje klerikalna stranka proti političnemu nasprotniku. Ako bi mi liberalci šli po njih

vzgledu, bi spravili marsikatega klerikalca pod ključ. Cela vrsta klerikalnih korifaj je nastopila za pričo, da dokaže, da se je dr. Gregorčič moral bati Gabrščeka, da ga ne — oklofuta na cesti. Cela ta klerikalna garda je romala danes v Trst, da i ondi razkrije svoje duševno ubožstvo in svojo nagoto.

Kaj namerava dr. Gregorčič s takim zasledovanjem svojega 10 letnega najboljšega prijatelja? Gabršček ne izgubi tudi v slučaju kake obsodbe — je pač vse mogoče — na svoji časti prav nič, a dr. Gregorčič, ki itak „gre dol“ čedalje bolj, pade v mlako, iz katere ga nikdo več ne dvigne... V nedeljo so ga vrgli celo iz „delavskega podpornega društva“, v katerem je „deloval“ 19 let, a na njegovo mesto je prišel oni dr. Tuma, katerega je hotel Gregorčič vtopiti v žlici vode. Boljše usode dr. Gregorčič ni zaslužil!

Mi z napetostjo pričakujemo sporočila iz Trsta. To, kar se je pripetilo v Gorici g. Gabrščeku, se prav lahko pripeti vsakemu naprednjaku, ako ni posebno previden, da ga noben državni pravdnik ne ujame na kak paragraf. Tu je delovala neka posebna sila, katero dobro poznamo in o kateri bo na vsak način govor še kje drugod. Tega slučaja ne smemo pustiti izpred očíj.

V Ljubljani, 18. aprila.

Sedanja mladočeška taktika.

Vodstvo mladočeške stranke je izdalo brošuro z naslovom „Sedanja politika poslancev narodnosvobodomiselné stranke v drž. zboru in njen pomen za češki narod“. V tej brošuri so združene ustmene in pisane izjave posl. dr. Pacaka in dr. Brzrada ter bivšega načelnika mladočeškega kluba, dr. Engela. Brošura zaključuje takole: Da je taktično postopanje naših poslancev pravilno, je neovrnilo dokazano. Valic temu pa se boré agrarci in narodni socialci proti tej taktiki. V zbornici jih je zadela prva kazen. Vpeljali so ondi drugo, obstrukcionistično taktiko, a se z njo blamirali že prvi dan, v eni sami seji, v enem samem boju. Ako bodo ti poslanci iznova na sho-

dih napadali poslance v mladočeškem klubu, naj se jim javno stavi vprašanje: Kakšne uspehe ste dosegli? Kaj ste povzročili? S čim ste koristili narodu? Odgovorili ne bodo, ker ne morejo!

Češko-nemška koalicijska.

Včeraj smo poročali, da se po vesteh krakovskega „Czasa“ anuje češko-nemška koalicijska, v katero naj bi stopili še Poljaki. „Narodni Listy“ prerekajo to novico, češ, da je hipoteza take aliance zgrajena na napačnih premisah. Češko-nemške zveze ni, tudi kakega zblíževanja doslej ni bilo, najmanj pa takega, ki bi opravičeval nado, da bodo Nemci zahtevam narodne jednakopravnosti in deželne avtonomije vstregli. Zgodilo se je samo to, da imajo Čehi in Nemci v nekaterih gospodarskih vprašanjih iste nazore in iste interese. Več pa ne. Nihče ne misli na kako češko-nemško zvezo, in dokler bodo odrekli Nemci najprimitivnejše pravice slovanskim strankam, o taki zvezi ne more biti govora. Tudi brnski staročeski list „Moravska Orlice“ prerekajo vest glede češko-nemške zveze. „Ne tajimo“ — piše — „da bi nam bilo skupno delovanje Čehov in Nemcev na temelju narodne jednakopravnosti na vseh poljih v interesu skupnega napredka jako dobrodošlo, in da smo pripravljeni sodelovati, kolikor moremo, toda sedaj stvari še davno niso tako dozorele. Izimši nekatere skupne gospodarske postulate ni za to nobenih drugih predpogojev. Ali kar še ni, more postati. Danes pa so take vesti vsekakor prenačljene.“

Macedonski kongres

se je zbral včeraj v Sredcu (Sofiji). Nad 100 delegatov je dospelo, med njimi 30 državnih uradnikov, ki se ne bojé, da bi bili zategadelj odpuščeni. Vlada je izrečno prepovedala uradnikom udeležiti se kongresa, ali uradniki delajo po svojem prepričanju. 16. t. m. je izšel tiskani poziv na ministrski svet; poziv so sestavili gimnazijski profesor Mihajlovski, general Tončev in polkovnik Nikolov. Vsi trije so upokojeni ali brez službe. V pozivu se očita Rusiji in Avstro-Ogrski, da imata sistematično protibolgarsko politiko. Poziv zahteva, naj ne

LISTEK.

Javna predavanja.

„Med ljudstvo z znanostjo!“ pisal je v marčevi številki letošnjega „Ljublj. Zvona“ A. Aškerc v članku „Ljudske univerze“, v katerem je zlasti pripočel redna predavanja za Ljubljano. Kakor za Ljubljano, tako ali še bolj so potrebna znanstvena predavanja na deželi.

Vsakdo je prepričan, da je naše prosto ljudstvo precej zaostalo v izomiki proti neslovanskim narodom. Vzroki temu ležé že v zgodovinskem razvoju in zanemarjenju naših pokrajin v pretekli pa tudi v sedanjí dobi. Pa če bi tudi to že bilo! A naš kmet je tako konservativen, da se sam ustavlja napredku in omiki in to največ s tem, da nasprotuje šoli, ki je po njegovih mislih nepotrebno zlo, za katero izdava denar. Ker je pa primoran hoditi v šolo, se tudi prisiljeno uči in ko izstopi iz šole, skuša čimprej pozabiti, kar si je tam pridobil. Treba mu je torej vcepiti v glavo in razložiti, kakega pomena je dan-danes šola za življenje in kaka potreba je za vsacega, da nekaj vé in razume. To pa

se ne bo še tako hitro zgodilo, zlasti dokler bodo nekateri naši listi ruvali proti šoli in dokler se ne bo vpliv krajnih šolskih svetov na šolo bolj omejil.

Javna predavanja bi imela tedaj pri ljudstvu dvojen uspeh. Potom njih bi se ljudstvo poučevalo o najvažnejših vprašanjih, ki se tičejo izobrazbe, na drugi strani bi pa ljudstvo prišlo do spoznanja, koliknega pomena je za vsacega šola, ker daje človeku prvo izobrazbo.

Prirejati javna predavanja na deželi je ob sebi umevno naloga in dolžnost naših čitalnic in bralnih društev, ki obstoje večinoma v vseh večjih in važnejših krajih naše domovine.

Ta društva so ustanovili meščani in zavednejši kmetje, da s čitanjem in veselimi vzbude v ljudstvu narodnost in domoljublje. S prirejanjem javnih predavanj bi čitalnice in bralna društva svojo nalogo na najplemenitejši način vršila svoj ugled med ljudstvom povzdignila in si pridobila novih članov. Posledica predavanj bi bila, da bi ljudstvo razumelo pomen knjig in si jih torej tam poiskalo, kjer se bi najlažje dobile: v čitalnicah in bralnih društvih.

Da pa bi se mogla predavanja vršiti, je treba zmožnih predavateljev in drugič tudi poslušalcev. Mnogokrat manjkajo

oboji! Vem, da bi nekatera društva rada priredila predavanja, a ne morejo dobiti predavateljev. Tu je tedaj naloga naše inteligence in naših v svojih strokah večjih gospodov, poseči vmes, da se temu pride v okom. V mislih mi je najprej inteligence v onih krajih na deželi, kjer bi se predavanje vršilo. To so uradniki, zdravniki in učitelji, ki bi se lahko lotili obdelavati predmete, katerim so bolj veščí, n. pr. o izobrazbi, o higijeni, o vzgoji, o vzrokih naravnih prikaznij itd. Dano je tedaj vsakemu široko polje, da v poljudnih besedah poučuje ljudstvo.

Najlažje bi se pa v okom prišlo pomankanju predavateljev z ustanovitvijo „Kluba predavateljev“ v Ljubljani. Ljubljana je naravno in kulturno središče našega naroda. Tukaj je največ zmožnih ljudi, ki bi mogli in lahko predavali. Ti gospodje bi se združili v klub in temu prijavili predmet, v katerem so zmožni predavati. Za čitalnice in bralna društva na deželi bi potem ne bilo nobene težkoče dobiti zmožnih predavateljev. Društva bi prosila klub za pomoč, in v klubu bi se odločilo, kdo naj gre predavati, oziroma bi se klubovi člani prostovoljno prijavili. Stroške bi ali društvo pokrnilo, ali bi se pa iz klubovega premoženja poravnali.

Tukaj namreč mislim podpore, katere bi odločilni faktorji z ozirom na njegov veličen namen gotovo radi klubu naklonili. Ali bi ne bilo mogoče uresničiti to idejo?

Mislim, da bi se dalo; treba je le nekaj agilnih ljudi, ki bi začeli na to delovati, da se klub ustanovi, od členov bi se pa zahtevalo, da žrtvujejo nekaj časa temu res koristnemu namenu.

S tem sem nekoliko označil, kako bi se dobili predavatelji. Težko je pa tudi dobiti poslušalcev, namreč takih, ki imajo neposredno korist od predavanja. Večinoma se udeležé predavanj izobraženejši ljudje, katerim so sicer predavanja tudi potrebna, a ne tako neobhodno potrebna in koristna, kot manj izobraženim. Kakor enakih rečij, se bo kmet in delavec tudi predavanja branil in ne bo imel pravega veselja, udeležiti se ga. Zato ga je pa treba resno siliti, da pride in kdor pride prvokrat, ta bode prišel k vsakemu predavanju. Pred kratkim je priredila viška čitalnica štiri predavanja po vrsti vsako nedeljo. Udeležil sem se vseh in žal bi mi bilo, ko bi se ne mogel, ker imel sem velik užitek od tega. Pri prvem predavanju sem opazil veliko prostih ljudi, ki so morda prišli iz gole radovednosti, ali pa tudi siljeni od drugih. A ko jim je predavatelj v poljudnih

delo ovir težnju onih, ki hočejo reform za nesrečno Macedonijo.

Dogodki na Kitajskem.

Mesec za mesecem mineva, vrše se konferenca, pogajanja, podpisujejo se mirovne pogodbe, ali vojne ali nemirov in ekspediciij na Kitajskem noče biti konec. Nesložne velevlasti ne morejo imponirati niti mandarinom in generalom, kajti še kitajski vladi. Sedaj se pripravlja zopet velika ekspedicija nemških in francoskih čet pod vodstvom nemškega generala Gayla proti upornemu mandarinu Liu, ki se je z 10.000 možmi utaboril v pokrajini Pe Čili ter je noče ostaviti, dasiravno je maršal Waldersee že davno proglasil to provincijo kot docela „očiščeno“ in zasedeno. Liu stoji nedaleč južno Paotinfua pri Huilu ali Huolu. Prvikrat po osvojitvi Pekina se ustavlja velevlastim toli velika vojska, in prvikat se bodo Francozje borili z Nemci ramo ob rami pod nemško komando. Poroka se, da kitajska vlada noče plačati velevlastim zahtevane denarne odškodnine, nego ponuja 50 milijonov manj, tako da bi stroški velevlastij ne bili pokriti. Bati se je, da se bodo posamezne države odškodile drugače, s posebnimi pogodbami, kar bi povzročilo nove mednarodne komplikacije.

Vojna v Južni Afriki.

Kitchenerjeva brzjavka o srečnem naskoku Smutsovega tabora pri Klerksdorp na jugovshodu Transvaala je naredila londonsko časopisje zopet jako pesimistično. „Daily Mail“ že prorokuje, da bo vojne v dveh mesecih konec, kajti Anglija ima sedaj v Južni Afriki 250.000 mož, med temi 60.000 konjenikov, dočim je vojska Burov vedno pičlejša. „St. James Gazette“ pa piše docela drugače: Ne jedenkrat, nego zopet in zopet so nam vzbujale brzjavke z bojišča nado, da se bode vojna končala, ker bodo v boju stoječi Buri nakrat omagali. Ta nada nas je vedno iznova varala. Zato si tudi danes ne smemo laskati, da je konec bojevanja blizu, ker Botha, Delarey in Dewet v zadnjem času niso imeli nobenih uspehov, in se nam posreči vedno in vedno ujeti nove čete Burov. Konca vojne vendar še ni blizu. „Times“ poročajo iz Pretorije, da so se glavne čete Burov radi bližajoče se zime umaknile v visoko travo. Dewet pa se je s svojimi junaki vrnil v okraj Ventersburg. Ali drugi viri poročajo iz Kapstadta, da se je bati velikega naskoka Burov na Johannesburg, kamor namerjata kreniti združeno Dewet in Botha. Sedaj se je izkazalo, da je bil lord Methuen dalje časa v bolnišnici. „Daily News“ so ogorčeni, da oficialna poročila ničesar niso omenjala, da bi bil Methuen ranjen ali bolan. Sploh so se prepričali sedaj tudi že angleški listi, da so oficialna poročila nezanesljiva, in da si ni možno iz njih glede zdravstvenega stanja vojske napraviti nikake prave slike. Morda leži tudi Kitchener bolan! Vsekakor — pišejo Daily News — je nečuvstvo, da se slepi ljudstvo. „Times“ poročajo iz Middelburga: Boj na vshodu Transvaala se je začel. Schalk Burger je preložil sedež oranješke vlade v Ermelo,

bisedah in po domače razložil pomen izobrazbe in korist od tega, bi jih morali videti, kako pazljivo so poslušali in bili tihi, da bi jim ne ušla kaka beseda. Niti premakniti se niso upali. Pri nadaljnjih predavanjih sem videl vedno iste obraze in sem tako prišel do prepričanja, da se prostega človeka poljudna beseda zelo prime, in se mu vtisne v srce vse, kar je slišal. Videl sem, kako je živa beseda predavatelja vplivala na poslušalce. N. pr. pri predavanju o alkoholizmu sem videl delavca, kateremu se je poznalo, da rad pije. A cel čas predavanja se ni dotaknil pijače (predavanje je bilo namreč v gostilni), glavo je imel z roko podprto in čital sem na njegovem obrazu strah in bojazen, ko je predavatelj slikal posledice uživanja alkohola. Iz teh in še več drugih utisov sem spoznal, kako velik vpliv imajo predavanja na ljudi. Naj bi to uvažile čitalnice in bralna društva, uvažje naj jih pa tudi naša inteligenca, katere dolžnost je, iti med ljudstvo in ga izobraževati, če hoče, da jo bode poslušalo. Četudi stoji znanstvena predavanja nad politiko — vendar, da se izrazim, kakor sem tudi začel, s Aškerčevimi besedami: „Ljudstvo se drži tistega, kdor se mu bliža, kdor ga poučuje in duševno vodi.“

kjer se baje snidejo Botha, Stejn, Schalk Burger in Dewet. Nemožno ni, pravijo „Times“, da bosta Dewet in Stejn po vzgledu Krügerja preko portugiske dežele zapustila deželo in sbežala v Evropo. „Standard“ poročajo, da se na meji Natala pripravlja kombinirano gibanje več burskih čet. Generalni guverner Južne Afrike, Milner, zapusti za nekaj tednov deželo in se odpelje v London. Angleži upajo menda, da bo njegovemu namestniku lažje pridobiti Bure za mir. Milner je namreč pri Burih najbolj sovražan. Blizu Kapstadta bivajoč nemški zdravnik je v svojem pismu z dne 15. marca naslikal zdravstvene razmere v Južni Afriki takole: Zdi se, da Angleška mora tu skleniti mir, kajti kuga se širi tako, da bo uničila ves red v civilni in vojaški upravi. Razen tega ne more Anglija te vojne nikdar končati ter ne doseže nikdar svojega podlega namena... V Kapstadtu vladajo strašne razmere v zdravstvenem oziru.

Dopisi.

Iz Hotederšice, 16. aprila. (Občinske volitve v Hotederšici) Piše se nam: Dne 31. marca imeli smo tukaj volitev občinskega odbora. Naši klerikalci so sklenili, dobiti županski stol v svojo oblast, in to bi se jim bilo tudi posrečilo, da bi v Hotederšici ne bilo ljudi, katerim pravijo liberalci. O, da bi videli našo bursko vojsko. Naši možje, liberalci, to so Vam pravi Buri. Zmagujejo vedno in povsod, in sedaj so klerikalce porazili že četrtnkrat. To pa se je zgodilo takole: Ko smo liberalci izvedeli, kaj nameravajo klerikalci, opozorili smo svoje ljudi ter jim razdelili male listke, na katerih so bila napisana imena naših mož za občinski odbor. In naši so se udeležili volitve vsi kakor jeden mož. Ko so klerikalci videli toliko naših na volišču, zagnali so hrup, (zakaj videli so, da bodo poraženi) kdo da ima pravico voliti, ali tisti, ki imajo „cegelce“, ali tisti, ki jih nimajo. Seveda so se jim naši smejali. Ko se je hrup poleg, se je pričela volitev, in naši so zmagali v vseh razredih. Le radi ljubelega miru so naši izvolili tudi dva klerikalca v odbor, česar bi klerikalci gotovo ne bili nikdar storili. Oh, da ste jih videli, kako poparjeni so klerikalci zapuščali volišče. Dne 11. t. m. je bila volitev župana. A glej — česar bi nikdo ne bil pričakoval, to se je zgodilo. Dosedanji naš vzorni in za občinski blagor vneti župan g. Ivan Albreht se je odpovedal županstvu. Mož je miroljuben ter ni hotel več prenašati klerikalnega obrekovanja. Izvoljen pa je njegov brat gosp. Franc Albreht, iskren narodnjak, blaga duša in vzoren gospodar. Naši klerikalci imajo kaj čudne nazore. Vse naj se jim pokori, drugače da smo frdamani. A naj se le zaletavajo v napredno našo trdnjavo, toliko časa — da si razbijejo neumne svoje butice. Gorje sedaj liberalcu, ako je kaj dolžan kakemu „kikerikucjusu“. Takoj ga tirja in mu grozi s tožbo. Imajo pa ti klerikalci tudi nekatere strastne agitatorje, kakor so skaza-urur Jakob, potem svetovnoznani živinski mazač in njegova debela hči trojalka in nazadnje patentirana devica farovška kuharica. Ta četvorica nosi našim klerikalcem agitatorski zvonec. Boga mi — pomilovanja vredna straška. Na nas upijejo, da smo brezverci, ker beremo „Slovenski Narod“ in „Rodoljuba“, da bomo brez izjeme vsi pogubljeni itd. Povemo tem klerikavcem in njih klerikavkam, da se za njih hinavstvo in obrekovanje še ne zme-nimo ne. Mi smo bili in ostanemo verni katolici. Naša cerkev je vedno polna, če prav je ogromna večina ljudstva liberalna. Ljudstvo naše je, hvala Bogu, rasodno. V verske in cerkvene reči se ne vtika nikdo. Mi spoštujemo duhovnike, kateri so vredni spoštovanja, zlasti kakor je naš župnik nekaj časa sem. Takajšnje ljudstvo je že toliko zrelo, da si zna v posvetnih rečeh samo gospodariti ter ne pusti in tudi nikdar ne bode pustilo nositi hlač brezvestnim, obrekljivim in vladoločnim klerikalnim farizejem.

J. Brus.

Iz Celja, 16. aprila. „Lastni dom“, registrovana delavska stavbena zadruga z omejeno zavezo v Celju, je naslov novemu društvu, ki se je ustanovilo. To društvo razpošilja naslednjo okrožnico:

Vaše Blagorodje!

Delavsko vprašanje je danes na dnevnem redu. Noben politik in noben državnik ne more danes odtegniti svoje pozornosti

in skrbti delavskemu stanu, da se isto povzdigne, in da se istemu zagotovi človeka dostojno življenje.

Ena največjih kalamitet delavskega stanu so pa navadno slaba in nezdružena stanovanja, katera fizično uničujejo delavce same ter polagajo kal hiranja in pogina njihovemu zarodu.

Začela se je torej splošno obračati skrb na pripravo primernih zdravih stanovanj za delavce.

Da je tudi pri nas nujno potrebno zdravih delavskih stanovanj, spoznava celo naša vlada, ter je presvetli vladar v svojem prestolnem govoru dne 4. svečana t. l. to posebno poudarjal, rekoč, da je priprava zadostnega števila cenih, etičnim in higijeničnim zahtevam zadostujočih stanovanj za širne sloje delavskega prebivalstva živo čutena potreba, ter da vlada ne bode zamudila stopiti pred državni zbor s predlogi, kateri bi tem zahtevam prišli v okom.

Potreba za zdrava stanovanja obstoji tudi za slovenske delavce. Ali skušnje udijo nas Slovence, da se spomni vlada na nas le jako pozno, in da smo izgubljeni, ako čakamo na vladno pomoč. Za nas Slovence je v veljavi le načelo: „Pomagaj si sam, in Bog Ti bode pomagal!“

To je bil tudi namen, da smo osnovali v Celju „Lastni dom“, delavsko stavbeno zadrugo z omejeno zavezo, ki naj bi raztezala svoj delokrog po okrožjih celjskega in mariborskega okrožnega sodišča. — Zadruga ima namen, svojim zadrugnikom delavcem postavljati „delavske hiše“ za eno obitelj z dvema ali tremi sobami, s kuhinjo, jedilno shrambo, ter z malim vrtičem v skupni meri 200 štirjaskih sežnjev. Hiša se izroči zadrugniku po vplačilu 10% zneska njene vrednosti ter proti plačilu mesečne, dogovorjene vsote za obrestovanja in amortizacije, tako da se po določenem dobi let hiša popolnoma izplača in pride v neomejeno last delavca zadrugnika.

Denarna sredstva zadruga so v prvi vrsti deleži zadrugnikov, ki so določeni na 20 K, vendar pa sme vsakdo tudi vzeti po več deležev — po 5, 10 in še več.

Da nam bode mogoče namen zadruga „Lastni dom“ popolnoma doseči, da se nabere pričetna glavnica, si usojamo vabiti Vas k pristopu s prošnjo, da vzamete po več deležev ali naklonite za fond v društvene namene primeren prispevek kot dar.

Priložimo pravila ter pristopni list, katerega slednjega nam izvolite vrniti podpisanega z zaznambo števila vzetih deležev. — Za pošiljatev deležev in pristopnine (ki iznaša 2 K) izvolite porabiti priloženo poštno hranilnično položnico.

Pričakujemo, da boste z ozirom na vevlažen in človekoljuben namen tej zadrugi ne le sami pristopili, ampak isto tudi priporočali v krogu svojih znancev.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 18. aprila.

— Osebnosti. Davkar v Črnomlju g. Fran Predalič je premeščen v Logatec, davkar v Logatcu g. Josip Ferlič v Višnjo goro, in davkar v Višnji gori g. Kamilo Murgel v Ribnico.

— Lepa igra oigu-migu se začne sedaj mej Ploj-Spindičevim in Šusteršič Sza-jerjevim klubom. Drug drugemu bodeta skušala odtrgati kacega člana. Iz reškega „Novega Lista“, ki ima, kar naravno, prijateljske zveze s Spindičem, posnemamo, da je hrvatsko slovenski klub vzel na muho dr. Berka in Žičkarja in ju hoče pridobiti za to, da se ločita od Šusteršiča. V ta namen, in da jima olajša prestop, zatrjuje „Novi List“, da Hrvatje na noben način ne pojdejo v centrum, da torej tisti, ki žele združenja, morajo priti v hrvatsko-slovenski klub. Bomo videli, kako se konča ta igra. Z Žičkarjem pojde po naši sodbi težko, ker ta stoji pod komando mariborskega škofa, z Berkom pa pojde prav lahko, to se pravi, ako ima vitez Berka še vedno več zaupanja do „Celjske posojilnice“ kakor do Šusteršičeve „Ljudske posojilnice“.

— Dika Šusteršičevega kluba, načelnik poljskih poslancev v „Slavisches Centrum“, prosluli oča Tomaž Szajer, se je silno razjezil na nekatere poslance iz Galicije, ki so v poljske liste zanesali poročila o njegovem pijančevanju in o škandalih, ki jih je oča Szajer v pijanosti vprisnil v ne-

kih dunajskih gostilnah. Tako se je razjezil oča Szajer, da je poslance dr. Daniela ka tožil radi žaljenja na časti. Toda oča Szajer menda ni vedel, da je pri taci tožbah dovoljen tudi dokaz resnice, kajti spreletela ga je neki nova nevolja, ko je slišal, da hoče dr. Danielak nastopiti dokaz resnice, da je Szajer notoričen pijanec in razgrajšč. Kakor čujemo, pridejo pri ti obravnavi prav zanimljive stvari na dan. Umeje se ob sebi, da se bomo zanimali za to obravnavo, saj je oča Szajer pobratim dr. Šusteršiča, Venceja iz Žitnika. Kot pravi prebrisane in vreden tovariš imenovanih treh slovenskih poslancev, se pa Szajer tudi ne ženira, da časih svoje lastne klubove tovariše — blamira. To se je zgodilo pri tistem slovečem Szajerjevem predlogu, s katerim je zahteval samo 210 milijonov za Galisko. Szajer je prišel takrat najprej k maloruskemu klubu in prosil, da podpišejo člani njegov predlog, naj država da 20 milijonov kron za regulacijo galiskih rek in 10 milijonov kron za galiske ceste. Maloruski klub je Szajerju rekel, da njega člani tega popolnoma nemotiviranega predloga, ki se jim zdi sama „farbarija“ volilcev, ne morejo podpisati, kvečjemu ako ga poprej podpišejo drugi, in sicer tudi poslanci, ki niso iz Galicije. Szajer je to pripoznal. Naslednji dan je zopet potrkal pri maloruskem klubu, češ, da so dr. Šusteršič in drugi člani „Slov. centuma“ njegov predlog že podpisali. Zdaj se narodni Malorusi seveda niso mogli več ustavljati, sicer bi jih bili Szajerjevi pristaši grdo obrekli val pred volico, in tako so, če tudi neradi, podpisali dotični predlog. Kako pa so naslednji dan gledali, ko so dobili v roke tiskani predlog Szajerjev in videli, da je Szajer sam, ko je imel podpise, svoj predlog „popravil“, in sicer tako, da je zahtevano svoto 20 milijonov izvišal na 100 milijonov, zahtevano svoto 10 milijonov pa na 110 milijonov. Seveda se je vsa zbornica smejala temu predlogu, še bolj pa tistim, ki so ga podpisali. Malorusi so vsled tega naravnost nepoštenega postopanja Szajerjevega sklenili, da temu ljudskemu zastopniku“ sploh ničesar več ne podpišejo, dr. Šusteršič in njegovi tovariši pa so Szajerju to njim storjeno blamažo velikiodušno odpustili, misleč najbrž: Saj je vae jedno, kaj je Szajer predlagal; on pomaga nam volilce „farbati“ s predlogi, ki pojdejo vsi od kraja v keš, zakaj bi mi ne pomagali njemu. Res „lepa“ družba je zbrana v „lepem“ klubu!

— Poštni uradi in „Rodoljub“. Nedavno tega smo sporočili, da se je neki poštni urad predrznil za Rodoljubove naročnike tja došle številke tega lista samovoljno vrniti našemu upravnistvu z opazko „Nazaj — se ne sprejme“. Proti temu se je pritožilo upravnistvo na c. kr. poštno in brzjavno ravnateljstvo v Trstu, ki je s hvalevredno točnostjo odredilo takoj natančno preiskavo. Ta preiskava je dognala, da se je poštni urad v Novi vasi pri Rakeku v resnici predrznil vrniti upravnistvu desetim naročnikom poslance iztise „Rodoljuba“, ne da bi bili isti odklonili sprejem. Poštno in brzjavno ravnateljstvo je našemu upravnistvu naznanilo, da se je „proti c. kr. poštному uradu v Novi vasi pri Rakeku radi tega najstrožje uradno postopalo“ ter je ravnateljstvo tem povodom potrebno ukrenilo, da se slične, obžalovanja vredne nepostavnosti v prihodnje temeljito zaprečijo. Jemljemo to naznanilo z zadoščenjem v vednost.

— Poraz dra. Gregorčiča. Voditelja goriških klerikalcev, dra. Antona Gregorčiča, je zadel hud poraz. „Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici“ ga ni več izvolilo predsednikom, ampak je mesto njega izvolilo dra. Tumo. „Gorica“ se vsled tega kar peni jeze, in to je umljivo, saj je prememba v društvu za dr. Gregorčiča jako hud udarec.

— Remanje na Sv. Goro pri Gorici, ki je neslo prirediteljem tako lep čist dobiček, 387 gl. ali 774 kron, dasi so se romanja udeležili večinoma same revne ženske, je tudi v Gorici obudilo nekoliko pozornosti. „Soča“ je zabeležila nekaj značilnih momentov. Romarji so odšli iz Gorice do Solkana deloma z vozom, (to se pravi, peljali so se tisti ki so petični) večinoma pa so šli peš in sicer od Gorice na Sv. Goro. V Solkanu jim je bral ljubljanski škof mašo. Mej tam, ko se je ljubljanski škof gostil pri kardinalu, mej

tam so postarne ženice celo ob palicah tavale utrjene po mestu in proti kolo-dvoru. Romarji so bili pa večinoma kmet-skega stanu. Ljubljancem je bilo mej-njimi prav malo. Izmed teh je morala biti popoldne družba v hotelu „Pri treh kronah“, ki je pridno nemškutarila kakor da bi se bali ti ljudje govoriti slovenski v Gorici. Nekega ljubljancana, ki živi že dolgo v Gorici, je to razjezilo, da je bil ves neje-voljen na svoje rojake, češ, da mu ti ško-fovi pobožnjaki ponemčijo še glavno mesto Slovenije.

— **Potrjena obsodba.** V članku „Ali je dovoljeno duhovniku lagati pred sodiščem“ smo zadnji petek poročali, kako sta bila kaplan Kostanjevec iz Rečice in vodja re-čiškega konsuma v Gornjem gradu obso-jena, ker sta napadla in pobila necega obrtnika, ki ni storil drugega nič, kakor da jima je zaklical „živio Hribar“, kako sta to tajila pri prvi obravnavi, sklicujoč se jeden na Boga v nebesih kot pričo, drugi, kaplan, pa na svojo častno besedo, in kako sta na posled v svojem prizivu vse priznala. Pri-zivna obravnava v tej zadevi se je vršila minolo soboto pri okrožnem sodišču v Celju. Sodišče je pritožbo zavrglo in potrdilo prvo obsodbo v Gornjem gradu v celnem obsegu. Kaplan Kostanjevec postane zdaj gotovo vsaj dekan.

— **Srbski gostje v Ljubljani.** Včeraj popoldne in danes so posetili naše mesto na svojem znanstvenem potovanju srbski gostje: g. Borislav B. Todorović, ravnatelj srbske kraljeve trgovske akademije v Belemgradu, profesorji g. Milorad Petro-vič, g. Branislav B. Todorović, g. Ata-nasije M. Popović in g. Mirko Mivović in več trgovskih akademikov. Prebivali so v hotelu „Lloyd“.

— **Notico „Prešernove pesmi v volapuku“** v včerajšnji številki „Sloven-skega Naroda“ moramo v toliko popolniti, da je prevedel v volapuk pesmi „Strunam“ in „Dekletom“ naš rojak g. Avgust Po-korn o. kr. oficijal v. p. in da bo dal polagoma vse te pesmi na svetlo. Prela-gatelj sodi, da se bodo potom volapuka s Preširnom seznanili po vsem svetu, kajti list „Volapükablad lezenadik“ se čita v Avstriji, Angliji, Ameriki, Aziji, Avstraliji, dalje v Belgiji, Bulgariji, Braziliji, na Dan-skem, v Franciji, na Finskem, v Holandiji, Italiji, Indiji, Kini, Lotaringiji, Mehiki, na Nizozemskem, v Nemčiji, Ogerskem, Portu-galskem, Rusiji, Skandinaviji, Švici, na Španskem. Seveda so v vseh teh državah le precej redko sejani tisti, ki razumejo bla-goglasni „volapuk“.

— **Poročil se je** v Gorici učitelj in znani glasbenik g. Ernest Širca z gospč. Marijo Čebularjevo, hčerjo prof. Čebu-larja v Gorici. Čestitamo!

— **Strela je udarila,** kakor smo že na kratko poročali, v torek 16. t. m. popoldne v staro hišo g. župana Fr. Košaka na Gro-supljem. Streha je popolnoma zgorela; da ogenj ni večje škode napravil zabranili so naglo ljudje, in na pomoč prihiteča šmarj-ska požarna bramba. Ravno pod streho vedrili so trije delavci, enega med njimi je strela tako omamila, da je nezavesten ob-ležal. Otel smrti ga je hitro prihitevši zdravnik Bolnik bode okrevaj.

— **Vinarska zadruga v Novem mestu** ima svoj ustanovni občni zbor dne 1. maja.

— **Zavedna mladina.** Celjska „Domo-vina“ poroča, da so fantje iz občin Murščak in Očeslavci vrnili okrajnemu glavarstvu v Ljutomeru pozivnice na nabor, ker so bile iste nemške. Posnemanja vredno!

— **Podravska podružnica „sloven-skega planinskega društva“** s sedežem v Rušah se je ustanovila na velikonočni ponedeljek za mariborsko, slovenjegraško, ptujsko, ljutomersko, lipniško in deloma celjsko glavarstvo. Ustanovni shod je volil v odbor tele gg.: Frana Grizolda, Mi-haela Sernca, Vink. Glaserja, Da-vorina Lesjaka za Ruše; Ivana Ko-privnika, Alojzija Bahovca za Ma-ribor; dr. N. Brumena za Ptuj; dr. N. Grossmanna za Ljutomer; Svitoslava Hauptmanna in Frana Škofleka za Kozjak; Petra Novaka za Slovensko Bi-strico in Hinka Dobnika za Konjice. Namen društva je, spoznati slovenske gore in planine, olajšati potovanja po njih, pri-rejati zборе, shode, skupne izlete, potovanja in veselice, napravljati, popravljati in zaza-menovati pota z napisi in znamenji ter skrbeti za zavetišča in koče. Društveno de-lovanje se prične takoj, in sicer z zaza-

menovanjem najpotrebnejših potov na Po-horju in Kozjaku. Rojaki, ki imate količkaj ljubezni in ponosa do slovenskih planin, pristopite v obilnem številu novemu dru-štvu, da bode moglo uspešno delovati. Naše društvo sprejemlje v svoje okrilje radostnim srcem vsacega poštenega Slovenca ter ne pozna strankarstva. Vse dopise in udnino je pošiljati pod naslovom: „Podravska po-družnica slovenskega planinskega društva v Rušah pri Mariboru“. Ustanovniki plačajo jedenkrat za vselej 30 gl., navadni udi pa 3 gl. na leto. Vsak član dobi tudi brez-plačno mesečnik „Planinski Vestnik“. Kdor izmed udov želi društven znak, naj to iz-rečno pove.

— **Samomor ljubljanskega delavca na Dunaju.** Kakor smo že poročali, našli so dne 16. t. m. zjutraj na Dunaju, Maria Theresienplatz, ob tovarni cesti v grmovji truplo neznanega človeka, ki si je brez dvoma sam končal življenje, ker so našli v njegovi bližini stekleničico s strupom. V žepih mrtveca so našli več vizitnic na ime Adolf Cimpermana in krojaško znamko „Josef Pettauer, Laibach“ ter več vatopnic v ljubljansko deželno gledališče. Takoj se je dognalo, da je samomorilec krojaški po-mošnik Adolf Cimperman, rojen leta 1882 na Turjaku in tjekaj pristojen, kateri je nekaj časa delal pri krojaškem mojstru Josipu Pettauerju in v zadnjem času do sobote zvečer pa pri krojaškem mojstru Ivanu Potočniku. V soboto zvečer mu je mojster izplačal zaslužek, in on je vzel svoje orodje, odšel in se ni več vrnil. Stano-val je v Križevniških ulicah št. 7 skupaj s svojim bratom, ki obiskuje tukaj peti gimnazijski razred. V nedeljo sta bila še z bratom do večera skupaj. Okoli 8. ure sta prišla domov in Adolf Cimperman je vzel uro in verižico iz žepa in jo odložil, vzel drugo kravato in je spet odšel iz stano-vanja, rekoč bratu, da se gre malo spre-hajati. Vrnil se ni več. Ponoči se je od-peljal s poštnim vlakom na Dunaj. Iz Mün-zuschlaga in iz Dunaja je poslal bratu raz-glednici, ne da bi bil s kako besedico omenil, kaj namerava storiti. Tudi svojim starišem na Turjaku menda ni nič sporočil, da pojde na Dunaj. Kaj je mladega človeka podilo v smrt, je neznano. Povedal ni tega nikomur in tudi pisal ni. Najbrže se mu je zmešalo.

— **Prijeta tatica.** Danes dopoldne so prijeli neko Heleno Pibernikovo, baje posestnico v Črnučah, katera je ukradla pro-dajalki Mariji Drogenkovi v Međenih ulicah 63 metrov kotenine in 14 metrov blaga za hlače. Kotenino je bila srečno odnesla in shranila v Ferlinčevi gostilni. Ko je ukradla drugo blago in je hotela odnesti, so jo za-pazili in tekli za njo, ker je bežala. Tatice je vrgla blago v stran in je bežala v šen-klavško cerkev, kjer so jo ujeli in izročili policiji. Leta pa jo je menda poslala na Žabjek.

— **Prijeli in zaprili** so včeraj delavca St. Z., ker je bil v policijskih listih za-radi poverjenja ali goljufije zasledovan.

— **Izgubljene stvari.** Na poti od Marijinega trga, po Špitalskih ulicah, do stolne cerkve je izgubila neka dama sre-brno verižico z več obeski.

— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 7. do 13. aprila kaže, da je bilo novorojencev 23 (= 34.15 ‰), mrtvorojenec 1, umrlih 30 (= 44.55 ‰), mej njimi jih je umrlo za jetiko 7, za vnetjem spolnih organov 3, v sled mrtvouda 2, v sled nezgode 1, za različnimi boleznimi 17. Mej njimi je bilo tujcev 17 (= 56.6 ‰), iz zavo-dov 22 (= 73.3 ‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer za škrlatino 4, za vrtico 3, za noricami 3, za ušenom 1 oseba.

— **Učitelji v državnem zboru.** V drž. zboru sedi 8 učiteljev. Ti so: Jožef Černy, narodni socialist, za Jičino; Jožef Kasper, nemški radikalec, za Trutnov; Jan Drexler, nemški nacionalec, za Bregenz; F. Schrei-ter, nemški radikalec, za Ljutomefice; Karl Seitz, socialni demokrat, za Kornenburg; Jožef Sokol, Mladočeh, za Pardubice; Mart. Turnherr, nemški antisemit, za Feldkirch in Jan Vajtyka, član poljskega kola za Krakov.

— **Panika v cerkvi.** Iz Budimpešte po-ročajo, da je prejelo v franciškanški cerkvi minolo nedeljo več sto deklet, prvo obhajilo. Vse so bile v belih oblačilih s pajčolani. Nakrat se je nekemu dekletu ob sveči vžgal pajčolan in hipoma je bilo vse deklet v pla-menu. Nastala je strašna panika. Vse je

bežalo iz cerkve. Več oseb, zlasti otrok, je bilo pohojenih. Župnik pa je rešil goreče deklet, ji odtrgal gorečo obleko in z rokami pogasil ogenj. Ko se je občinstvo pomirilo, se je obred nadaljeval. Pogumnega župnika hvali vse časopisje.

— **Za rešitev demoralizovanih otrok** se je v Londonu ustanovilo društvo, ki ima namen dajati nedospelim hudo delnikom in pravno propali mladeži delo in zabavo. Sešteli so, da je takih otrok v Londonu nad 150.000. Dekleta so slabša od dečkov. Ta mladi proletarijat se živi večinoma s tatvino in drugimi hudobijami. Novo dru-štvo, v katerem so tudi znamenite osebe, hoče ustanoviti za take otroke rešilnice s čitalnicami, delavnicami in igrališči.

— **Morilec s harmoniko.** Iz Pariza poročajo: V Villettu so 1. aprila na ukaz državnega pravdnistva prijeli delavca Ivana Dausmanna iz Offenbacha, prav ko je v gostilnici sredi veselih gostov veselo igral na svoji harmoniki. Dausmann je pravi mojster na tem primitivnem instrumentu, in Francozi so navdušeno plesali ob godbi nemškega harmonikarja. Ali policisti so ga zgrabili in odvedli na policijsko prefekturo. Dausmann je igral, stopaje med dvema redarjema, ves čas nemško vojaško korač-nico in truma ljudij je šla smeje za njim. No, veseli harmonikar je kriv — brato-mora!

— **Pri medvedih na posetu.** Iz Ma-drida poročajo: Slabe ure je prestal 30letni pastir Pedro Garcia v okolici Pamplone, ure, katerih gotovo ne pozabi nikdar. V gorovju je snežilo, in besen vihar je divjal po cesti. Četudi je hitel pastir domov, ali vsaj pod streho, kolikor je mogel, ga je vendar le zeblo tako, da je že omagoval in videl pred seboj smrt. Ves utrujen se je zatekel sredi gozda v neko jamo, da bi bil varen pred snegom, mrazom in viherjem. Kmalu pa je začul od vhoda sèm čudno godrnjanje, takoj na to pa je stopila v otlino velika medvedka s svojimi mladici. Medvedka je legla in začela dojiti svoje malčke. To je bila vsekakor zanimiva idila, a pastirju so vstajali lasje in tresel se je kot šiba na vodi. Jedva je sopol, da bi ne opozoril na-se medvedov, ki bi ga nedvomno napadli in raztrgali. Ali imel je srečo: medvedka in medvedki so trdno zaspali, pastir pa je prečul vso noč. Zjutraj je medvedja družina zopet zapustila otlino, pastir pa je zbežal za njimi in se rešil domov. Seveda love sedaj lovci medvedko in medvedke.

— **Ljudožrci na morju.** „Newyork Herald“ poroča: Jadrenik „Angolo“ je za-pustil 17. oktobra 1900 pod vodstvom ka-pitana Crookerja Iuko Cavite na Filipinih s smerjo proti Singaporu. Šestega dne po-noči je vrgel vihar ladijo ob skalo, da se je jadrenik razbil. 27 mož se je hotelo rešiti s čolni, a požrli so jih takoj valovi. Drugi so se vzdržali na vrhov jamborjev do jutra. Drugega dne je bilo morje mirno, in naredili so si iz ostankov ladije dva plava. Pet mož je šlo na manjši plav, 12 mož, med njimi kapitan, pa na večji. Že v drugi noči se je potopil mali plav, ker so se razvezale vrvi. Večji plav pa je plaval 25 dni po morju tja in sèm noseč 12 ob-upanih mož, ki niso imeli pri sebi nobene hrane. Živel so se s mor-skimi rastlinami, jeli svojo obleko in sneli celo usnje svojih črevljev. 25. dne pa se je v sled mirnega morja ustavil dočela, in tako so stali nesrečniki sredi morja nepremično. V tem strašnem položaju se jih je lotil obup, in nekateri so res zblazneli. Neki Francoz je zgrabil veslo ter razkal z njim glavo tovarišu. Nato si je utešil žejo z njegovo krvjo. Ko je hotel začeti žreti njegovo meso, so vrgli tovariši truplo v morje. Drugega dne pa je hotel Francoz ubiti zopet nekega tovariša. Ker ga v njegovi besnosti niso mogli ukrotiti, so se ga rešili s tem, da so ga ubili. Njih la-kota pa je dosegla vrhunec. Vrgli so se torej na truplo ubitega Francoza in ga jeli. Nato so ubili vsak dan enega izmed sebe. Trije mornarji so se vrgli iz strahu pred ubojem sami v morje. Po 42 dneh sta ostala le še dva. In opazovala sta lačna in željna drug drugega ter kakor dvojce krvoločnih sverij pasila na trenotek, kdo bode mogel ubiti drugega. Bila sta že ma-lone blazna. K sreči sta zagledala v bli-žini zemljo. Z vso silo sta veslala in do-spela na zapuščeno obrežje. In prišla sta do divjih Malajcev, ki so jima dali jesti. Čez nekaj dni pa sta videla ladijo, katero

sta priklicala, da ju je pripeljala v Singa-pore, kamor sta bila spočetka namenjena. Rešena dva mornarja se pišeta Maticora, ki je Španec, in Johansen, rodom Šved.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 18. aprila. Vest, da je pre-stolonaslednik nadvojvoda Fran Fer-dinand prevzel protektorat bojevitega klerikalnega društva „Katholischer Schulverein“ je sama na sebi obu-dila v vseh političnih krogih silno sen-zacijo. Ta senzacija je pa postala še večja, ko je „Vaterland“ naznanil, da je nadvojvoda Fran Ferdinand de-putaciji katoliškega Schulvereina rekel, da že dolgo časa z veseljem zasleduje delovanje tega društva, da pripoznava in odobrava politiško in versko strem-ljenje tega društva zlasti z ozirom na gibanje „proč od Rima“, ki je zajedno tudi gibanje „proč od Avstrije“, in se zato ne more dosti pobijati. Društvo naj bo prepričano, da mu ne bo nad-vojvoda protektor samo po imenu, am-pak da ga bo tudi dejansko na vso moč podpiral. Že sinoči se je izvedelo, da pride ta nastop nadvojvode Frana Ferdinanda danes v parlamentu na raz-govor. Pozno ponoči so bili vsi ministri pozvani, da pridejo zanesljivo danes ob pol 11. uri dopoldne v parlament na sejo ministrskega sveta. Ta se je tudi vršila. Koj začetkom današnje seje so vsi nemški nacionalci podali inter-pelacijo na dr. Koerberja, če mu je izjava prestolonaslednika znana, če je bila storjena z njegovo vednostjo in kaj misli v oigled te izjave storiti. Nemški radikalec Herzog je potem prečital omenjeno poročilo „Va-terlanda“. Pri vsakem odstavku nad-vojvodovega govora so nemški kleri-kalci burno pritrdjevali. Ko je potem Herzog kritikoval nadvojvodov govor, mu je levica prtrjevala, in čuli so se tudi ostri, proti nadvojvodji naperjeni medklici. Ministrski predsednik je takoj odgovoril na ti dve interpelaciji. Rekel je, da vlada o nadvojvodovi izjavi ni ničesar vedela, da je ta izjava ose-ben akt nadvojvodov, da je v njej izra-ženo samo zasebno mnenje nadvojvodovo in da vlada ne prevzame odgo-vornosti za to izjavo. (Wolf: Prestolonaslednik mora previdnejšo go-voriti) Ministrski predsednik je ob jed-nem izrazil svoje obžalovanje, da se ta zadeva ne razpravlja s tisto obzir-nostjo, ki gre članom cesarske rod-bine v vsakem slučaju. Nemški po-slanci so ministrskemu predsedniku viharo ugovarjali. Mej klerikalnima poslancema Treunfelsom in Schachin-gerjem je prišlo pri ti priliki do hrup-nega renkontra. Wolf je na izjavo mi-nistrskega predsednika zaklical: Na to je samo jeden odgovor: Proč od Rima!

— **Nemški nacionalec Malik** je pred-lagal, naj se o odgovoru otvori takoj razprava. Glasovalo se je po imenih. Malikov predlog, da se otvori debata takoj jo tem odgovoru je bil s 160 proti 149 glasom odklonjen. — Za tem je Klofač vprašal zborničnega prezi-denta, če hoče posredovati, da bo domo-branski minister odgovoril na inter-pelacijo glede nadporočnika Budinerja, ki ga Klofač dolži, da je necega vojaka ranil. Klofač je trdil, da so se zgodile lumparije, Fressl pa je vpil: Sramota vladi, ki pusti vojake moriti. Na to je zbornica prestopila na dnevni red in začela razpravljati o noveli k pristoj-binskemu zakonu.

Dunaj 18. aprila. V parlamentar-nih krogih se govori, da dobi deželni glavar gorenjeavstrijski dr. Ebenhoch komturski križec Franc Jožofovega reda.

Bruselj 18. aprila. Krüger je raznim deputacijam rekel, da so vesti o skorajšnjem koncu vojne v Južni Afriki neosnovane, in da je slej kakor prej geslo vseh Burov: Svoboda ali smrt.

London 18. aprila. Iz Pekina se poroča, da je tisti del cesarske palače, v katerem je stanoval grof Waldersee, do tal pogorel. Waldersee je moral skočiti skozi okno, da se je rešil. Ge-neral Schwarzhof se pogreša; bržčas je zgorel.

Zavarovalne vesti.

„JANUS“

vzajemni zavod za zavarovanje življenja na Dunaji

I. Wipplingerstrasse št. 30, „Janushof“.

V I. četrtletju 1901 je bilo vloženih 1885 zavarovalnih ponudb z zavarovalno svoto okroglo K 4851.000—, izmed katerih je bilo izdanih 1548 polic za zavarovalno svoto K 3824.000—.

V I. četrtletju zapadle zavarovalne premije in pristojbine, kakor tudi obresti od glavnice, so znašale okroglo K 1.167.000—, zapadla izplačila K 680.000—.

Od početka zavoda se je izplačalo K 46.689.000—.

Pojasnila daje (798)

podružnica za Stajersko, Koroško in Kranjsko v Gradcu, „Janushof“.

Glavni zastopnik za Kranjsko se išče.

Javna zahvala.

Odbor ženskih podružnic družbe sv. Cirila in Metoda izrekajo tem potom svojo prisrčno in najiskrenejšo zahvalo narodnemu občinstvu, da je s svojim velikim posetom ter s svojo vzorno poštvenostjo pripomoglo veselici v nedeljo do toli krasnega moralnega in gnetnega uspeha. Izreka pa svojo posebno hvalo vsem onim činiteljem, ki so nam s svojim dejanskim trudom in neutrudnim, nesebičnim delom pomagali, veselico prirediti in jo izvršiti na tako vsestransko zadovoljstvo. Zahvaljujemo se slav. narodni čitalnici za prepušitev prostorov, slav. uredništvu „Slov. Naroda“, ki je s svojimi oznanili in noticami toli ljubeznjivo opozarjalo na našo veselico ter izreklo o njeni izvršitvi toli laskavo priznanje. Zahvaljujemo se blag. županu Iv. Hribarju, da je imenom občine prepuštil brezplačno električno razsvetljavo in okrašenje dvoran z razstlinjem mestnega vrta, odboru dramat. društva za prepušitev garderobe, gospodom pevcem pod vodstvom g. A. Razingerja za prelopo petje, g. Janku Kersniku in g. Al. Cihui za arrangement soban, slav. ferijalnemu društvu „Savi“ za izvrševanje zabavnega vsporeda in za prireditel razstave, nadalje tvrdkam Lav. Schwentner in Jos. Petrič ter K. Tili za njih darove, takisto tvrdki Šumi za njena darila, nadalje g. F. Ks. Souvanu in g. Wiederju za cvetlice. Zahvaljujemo se g. Paternostru za uprizoritev pantomine „Možiček“, g. dr. M. Zarniku za lepo predavanje in pomoč pri vsporedu, g. juristu Svetku za prijazno sodelovanje, slav. meščanski godbi za lepo in ceneno igranje, vsem velecejenjem gospod. in gospicam in gospodom, ki so se poštvenovalno trudili pri pantomimi, pošti, pri paviljonih in v prodajalnicah ter končno postrežljivemu restavratu g. Masaryku. Vsem skupaj izrekamo svojo najiskrenejšo zahvalnost.

V Ljubljani, dne 18. aprila 1901.

Spominjajte se dljaške in ljudske kuhinje pri igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih.

Meteorologično poročilo.

Vilina nad morjem 306-2 m. Srednji zračni tlak 736-0 mm.

April	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24 urah
17	9. zvečer	733.4	6.8	sl. svzhod del.	jasno	00 mm.
18	7. zjutraj	735.6	3.4	sl. jug	jasno	00 mm.
	2. popol.	737.4	11.3	p.m.svzh.	oblačno	00 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 4.9°, normale: 10.0°.

Dunajska borza

dne 18. aprila 1900.

Skupni državni dolg v notah	98.35
Skupni državni dolg v srebru	98.—
Avstrijska zlata renta	117.85
Avstrijska krona renta 4%	97.45
Ogrska zlata renta 4%	117.65
Ogrska krona renta 4%	92.95
Avstro-ogrski bančni delnice	1682.—
Kreditne delnice	701.—
London vista	240.20
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.65
20 mark	23.51
20 frankov	19.08
Italijanski bankovci	90.55
C. kr. cekini	11.32

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš ljubljani sin, oziroma brat, gospod

Josip Zotter

stud. juris

danes ob 1/12 uri dopoldne po dolgi in mučni bolezni preidden s sv. zakramenti za umirajoče v 31. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb nepozabnega rankega bode v petek dne 19. t. m. popoldne ob 4. uri. Predraga pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

V Ribnici, dne 17. aprila 1901.

Josip in Katarina Zotter, starši.
— Maks Zotter, c. kr. davčni pri-
stav, brat.

Mesto posebnih naznanil.

Zahvala.

Za mnoge dokaze prisrčnega sočutja povodom smrti našega draga sina, oziroma brata in svaka, gospoda

Eduvarda Špan

c. kr. poštnega asistenta

kakor tudi za poklonjene vence in mnogobrojno spremstvo pokojnika k zadnjemu počitku izrekamo vsem udeležnikom svojo najiskrenejšo hvalo. Posebno se zahvaljujemo gosp. višjemu poštnemu ravnatelju ter gospodom uradnikom in naluzbencem najprisrčneje.

V Ljubljani, dne 18. aprila 1901.

(802) Žalujoci ostali.

Zahvala.

Za mnoge dokaze prisrčnega sočutja mej boleznijo, kakor ob smrti našega draga soproga, oziroma očeta, brata in sina, gospoda

Martina Dežela

trgovca, posestnika peka in gostilničarja

ter za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku, vsem ki so prišli ob blizo in daleč, kakor tudi vsem darovateljem krasnih vencev izrekamo tem potom iskreno zahvalo, osobito pred. duhovščini, gospodom meščanom, ki so svetili, slav. društvom „Sokol“, požarni brambli in veterancem, zlasti pa pevskemu zboru za gniljive nagrobnice, sploh vsem, ki so pripomogli, da smo truplo dobrega rankega na tako lep način izročili materi zemlji.

Idrija, dne 15. aprila 1901.

(808) Žalujoci ostali.

Zopet na prodaj!

„Ljubljanski Zvon“ vseh 20 letnikov (1881 do 1900) skupaj ali posamezno, letnik gl. 250 in višje, po redkosti letnikov. Ker se „Lj. Zv.“ kompletno vseh 20 letnikov sedaj že zelo težko dobi, naj se oni, ki ga želijo, takoj oglašijo. Iz prijaznosti posreduje Ivana Bonac-a trgovina s papirjem v Ljubljani. (780—2)

Cas. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. februarja 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste. — Proga v Novo mesto in Kočevje. Ob 7. uri 17 m zjutraj osonni vlak v Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje. — Ob 1. uri 5 m popoldne osonni vlak v Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje. — Ob 6. uri 55 m zvečer osonni vlak v Novo mesto, Kočevje. — Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipskega, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m popoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Ob 8. uri in 44 m zjutraj osonni vlak iz Novega mesta in Kočevja. — Ob 2. uri 32 m popoldne osonni vlak iz Straže-Toplice, Novega mesta in Kočevja. — Ob 8. uri 48 m zvečer osonni vlak iz Straže-Toplice, Novega mesta, Kočevja. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zvečer, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m zjutraj.

LJUBLJANSKI ZVON

MESEČNIK ZA KNJIŽEVNOST IN PROSVETO.

LETNIK XXI. (1901).

Izhaja po 4/1 pole obsežen v veliki osmerki po eden pot na mesec v zvezkih ter stoji vse leto 9 K 20 h, pol leta 4 K 60 h, četrt leta 2 K 30 h. 22

Za vse neavstrijske dežele 11 K 20 h na leto. Posamezni zvezki se dobivajo po 80 h.

„Národna Tiskarna“ v Ljubljani.

Stajerska
ROGAČKA
KISELA VODA Gempel in Styria vrela
OSVEŽUJOČA PIJACA. Nepresegljiva zdravilna voda.

Oidium (Tukerl) se preganja najbolje z razpršilnim aparatom

VINDOBONA
sistem c. kr. kmetijske družbe na Dunaji.
Patent Fran Neehville.

Tovarna za vinogradniško orodje, kletarske stroje in kovinsko blago I (799—1)
Dunaj, V./4, Grössgasse 14 E.

Izurjene šivilje za obleke in učenke
se takoj sprejmejo (805—1)
na Sv. Petra cesti št. 12, pri tleh.

Trgovski pomočnik

se sprejme s 15. junijem t. l. v trgovino z mešanim blagom. Isti mora biti popolnoma vešč slovenskega in nemškega jezika v pisavi in v besedi. Hrana, perilo in stanovanje prosto, plača po dogovoru.
Ponudbe direktno na trdsko Janko Popovič v Cerknici. (791—2)

Izdelovanje bičev in hlačnih jermenov.
Fran Ptáčnik (754—4)
Visoké myto (Hohenmauth), Češko.

Mesarska obrt

dobro idoča

odda se takoj v najem.

Pojasnila daje lastnica Ivana Batis v Litiji. (804—1)

Št. 13.035.

Razglas.

Občinski svet ljubljanski je dovolil tudi letos 600 K v ta namen, da mestni magistrat pošlje primerno število ubožnih škrofuloznih otrok v morske kopeli Gradež.

Mestni magistrat to oznanja s pristavkom, da je prošnje za občinske podpore v omenjeno svrhu izročiti mu do 15. maja 1901 in v njih posebno naznaniti, ali bode bolnega otroka spremljal kdo domačih sam do Trbiča, ali ga bode treba tja poslati z najetim spremstvom. Ozirati se bode mestnemu magistratu pri podelitvi podpor v prvi vrsti na otroke, kateri imajo domovinsko pravico v Ljubljani.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 12. aprila 1901.

Zahvala.

Slavna

Dunajska zavarovalna družba na Dunaji

mi je po svojih zastopnikih, gg. Josip Černak in Ivan Zore v Ilirski Bistrici na Kranjskem, vso, ne po požaru, ampak vsled poškodovanja povzročeno škodo popolnoma izplačala, ne da bi bila k temu zavezana.

Podpisani štejem si tedaj v dolžnost, gori imenovani družbi najtoplejšo zahvalo izreči in isto vsem p. n. zavarovancem posebno priporočiti.

Smerje na Kranjskem, dne 29. sušca 1901.

(878—2)

Janez Cvetan l. r.,
občinski predstojnik.

IV. 400,86.38.

Oklic.

Pri c. kr. okrajni sodnji v Kamniku se bode pri prostovoljni dražbi

dne 8. majnika 1901 ob 10. uri dopoldne

v sodni pisarni (izba št. 2) prodala

„Kremžarjeva“ hiša št. 13 v Kamniku (na Šutni)

z i nadstropjem, z drvarnicami, s posebno pečnico, z lepim vrtom in z meščanskimi korporacijskimi pravicami.

V hiši je že veliko let pekarija ter leži hiša ob glavni cesti, na za kupčijo ugodnem mestu.

Izključna cena je 11.000 K ter prevzame kupec na račun kupnine vknjiženo terjatev 494 K, ostanek pa ima izplačati v dveh obrokih: polovico čez 3 mesece, drugo polovico pa v šestih mesecih po dražbi.

Ponudniki imajo pri dražbi položiti 1100 K varščine.

Kupcu se jamči, da se razun gori omenjene terjatve vsa druga vknjižena bremena zemljeknjižno izbrišejo.

Vknjiženim upnikom ostanejo njih zastavne pravice pridržane ne gledé na prodajno ceno.

Natančnejši dražbeni pogoji in zemljeknjižni ekstrakt se lahko vsak dan med opravnimi urami vpogledajo v tusodni pisarnici.

C. kr. okrajna sodnja v Kamniku

odd. I, dne 13. aprila 1901.

Zastopnik za Kranjsko:

Mihael Kastner

v Ljubljani. (714—3)

Mokarija

z vso potrebno opravo (štelaže, posoda itd.)

odda se takoj v najem.

Natančneje se izve v slaščičarnici J. Zalaznika na Starem trgu. (785—3)

Na mestnem trgu št. 8 v III. nadstropju se oddasta 2 meblovani

mesečni sobi

s 1. majem t. l. — Razgled na Glavni trg. (784—2)

Več izurjenih (786—2)

šivilj in učenk

vsprejme se

v Vegovih ulicah št. 8 na dvorišču.

Fino vino v steklenicah, Kulmbaško pivo v steklenicah, konjak, brinjevec, slivovko, Klauerjev „Triglav“

priporoča (12—87)

Edmund Kavčič

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte.

Išče se 3 spretno

mlinarske pomagace

pod 35 let starosti v stalno službo pri podpisani trdki. Reflektanti naj se obrnejo direktno do trdke.

Valjični mlin W. Jochmann

v Ajdovščini. (790—2)